

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Sakalėlis“
direktorius

2023 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-69

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „SAKALĖLIS“
ALKOHOLIO, TABAKO IR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ
VARTOJIMO PREVENCIJOS PROGRAMOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti bendrosios (pirminės) prevencinės veiklos veiksmingumą.

2. Programa grindžiama bendradarbiavimu tarp įstaigos, šeimos ir įvairių specialistų, o vykdoma remiantis pagrindiniais bendrosios (pirminės) prevencijos principais.

3. Programos turinys, atsižvelgiant į ugdymo patirties ypatumus ir atitinkamos prevencinės veiklos poreikį, pritaikytas ikimokykliniame, priešmokykliniame ugdyme.

4. Programa parengta įgyvendinant Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. IX-2110 (Žin., 2004, Nr. 58-2041), 31.3 punktą ir Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programos įgyvendinimo 2005 metų priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 7 d. nutarimu Nr. 250 (Žin., 2005, Nr. 33-1066), 1.4 priemonę.

5. Programa skiriama kenksmingų ir psichiką veikiančių medžiagų – buitinių cheminių medžiagų, vaistų, alkoholio, tabako, narkotikų ir kitų psichiką veikiančių medžiagų – vartojimo bendrajai (pirminei) prevencijai vykdyti.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

6. Programos tikslas – ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų. Apsaugoti vaikus nuo atsitiktinių apsinuodijimų vaistais ir kitais cheminiais preparatais.

7. Programos uždaviniai:

7.1. siekti, kad ugdytiniai suprastų neigiamą alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį žmogaus sveikatai ir visuomenei;

7.2. skatinti sveiko, turiningo gyvenimo nuostatų ir įgūdžių ugdymąsi;

7.3. ugdyti kritinį mąstymą, atsakomybę už savo veiksmus ir elgesį;

7.4. teikti šviečiamąją informaciją ugdytinių tėvams.

IV. PROGRAMOS STRUKTŪRA IR TURINYS

8. Ši Programa yra sudedamoji ugdymo turinio dalis, ji glaudžiai susijusi su bendrosiomis programomis, ugdymo planais, Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa.

9. Programos struktūra ir turinys remiasi bendrojo ugdymo turinio formavimo koncentrais:

9.1. turinys sudaromas atsižvelgiant į ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo uždavinius;

9.2. tematika daugiausia apima tas pačias temas, pateikiama vis išsamesnė informaciją apie alkoholį, tabaką ir kitas psichiką veikiančias medžiagas aukštesnėse ugdymo pakopose;

9.3. pasiekimai aprašomi apeliuojant į vis didesnę savarankiškumą ir atsakomybę už save ir kitus, į aktyvią poziciją, veiklumą;

9.4. siekiant užsibrėžtų kiekvienam koncentrui uždavinių, pateikiamos reikalingos ugdytiniams įgyti žinios, gebėjimai ir vertybinės nuostatos.

10. Programos turinys konkretizuojamas atsižvelgiant į mokyklos ir bendruomenės poreikius. Apie konkrečių temų parinkimą ikimokyklinėje ar priešmokyklinėje grupėje sprendžia mokytojas, socialinis pedagogas ar kitas specialistas atsižvelgdamas į ugdytinių amžių, patirtį, individualius ar grupės poreikius, ugdomosios veiklos pobūdį.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

11. Bendrąją prevenciją vykdo ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių pedagogai, bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai, klasių auklėtojai, psichologai, socialiniai pedagogai ir sveikatos priežiūros ir kiti specialistai, įgiję atitinkamą kvalifikaciją.

12. Programa integruojama į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių veiklas, bendrąsias programas, organizuojamus renginius:

12.1. ikimokyklinėse įstaigose ir priešmokyklinėse grupėse ne mažiau kaip 5 val. per metus;

13. Programos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos direktorius:

13.1. ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių pedagogai veiklos plane pažymi apie atitinkamos temos pateikimą ugdytiniams;

14. Programai įgyvendinti naudojama 22 punkte nurodyta bei kita Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos rekomenduota literatūra ir vaizdinės priemonės.

VII. PROGRAMOS PRIEDAI

21. Ugdytinių pasiekimai, žinios, gebėjimai, įgūdžiai ir vertybinės nuostatos ugdymo turinio koncentrams pateikiami šios Programos 1 priede.

22. Rekomenduojama literatūra ir interneto svetainės pateikiami 2 priede.

MOKINIŲ PASIEKIMAI, ŽINIOS, GEBĖJIMAI, ĮGŪDŽIAI IR VERTYBINĖS NUOSTATOS

IKIMOKYKLINIS IR PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS

UŽDAVINIAI:

1. Padėti vaikams suprasti, kaip augti sveikam ir saugiam, išvengti pavojingų medžiagų ir rizikingo elgesio.
2. Ugdyti gebėjimus suprasti savo sveikatos būklę, atsargiai elgtis su vaistais, buitinėmis cheminėmis medžiagomis, vengti rizikos, susijusios su rūkymu ir alkoholinių gėrimų vartojimu.
3. Skatinti nuostatas: saugoti ir stiprinti sveikatą, laikytis saugos butyje, vengti kenksmingų medžiagų ir rizikingo elgesio.

Tema	Pasiekimai	Žinios	Gebėjimai/įgūdžiai	Vertybines nuostatos/požiūris
Vaistai	<p>Žino, kad vaistai vartojami tik sergant.</p> <p>Supranta, kodėl negalima imti jokių vaistų be tėvų ar gydytojų nurodymų.</p> <p>Žino galimus pavojus dėl neatsargaus vaistų vartojimo.</p>	<p>Sveikata ir sveikatos stiprinimo būdai (fizinis aktyvumas, vitaminai ir t.t.)</p> <p>Netinkamo vaistų vartojimo pasekmės.</p>	<p>Ugdomi gebėjimai suprasti savo būseną, savijautą ir kreiptis pagalbos į suaugusiuosius, kai jaučiasi blogai.</p>	<p>Ugdoma nuostata sveikai gyventi ir elgtis atsakingai su vaistais.</p> <p>Formuojamas atsakingas požiūris į sveikatą.</p>
Buitinės cheminės medžiagos	<p>Žino, kad butyje naudojamas medžiagas galima naudoti tik pagal paskirtį ir laikantis saugos nurodymų.</p> <p>Supranta, kokį pavojų gali kelti netinkamai naudojamos buitinės cheminės medžiagos ir geba elgtis atsargiai.</p>	<p>Kai kurios butyje naudojamos medžiagos (valikliai, skalbimo milteliai, dažai, klėjai ir kt.), jų paskirtis.</p> <p>Kuo jos gali būti pavojingos, jei</p>	<p>Ugdomi gebėjimai naudoti buitines chemines medžiagas tik pagal paskirtį ir prižiūrint suaugusiesiems, taip pat pastebėti netinkamoje vietoje</p>	<p>Ugdomos savisaugos ir švaros laikymosi nuostatos.</p>

	Geba laikytis elementarių higienos įpročių.	naudojamos netinkamai.	laikomas buitinės chemijos priemonės ir pranešti suaugusiems apie tai.	
Tabakas	Žino, kokios yra neigiamos rūkymo pasekmės. Žino, kokius įpročius reikėtų ugdytis norint augti sveikam ir stipriam. Supranta, kodėl vaikams draudžiama rūkyti.	Sveika gyvensena ir žalingi įpročiai. Rūkymas – žalingas įprotis. Kodėl žmonės rūko? Rūkymo poveikis vaikų sveikatai.	Mokoma(si) skirti sveikos gyvensenos ir žalingus įpročius. Skatinamas gebėjimas vengti pasyvaus rūkymo pavojaus.	Ugdoma nuostata vengti ir netoleruoti rūkymo, nesekti blogu kitų pavyzdžiu.
Alkoholiniai gėrimai	Žino, kad alkoholiniai gėrimai labai kenkia suaugusiųjų ir ypač vaikų sveikatai. Supranta, kodėl vaikams draudžiama vartoti alkoholinius gėrimus. Paaiškina, ko negalima daryti išgėrusiam žmogui (pvz., vairuoti automobilio, dirbti, plaukioti ir t.t.) ir kodėl. Numato, kokius įpročius reikėtų ugdytis norint augti sveikam ir stipriam.	Alkoholinių gėrimų poveikis suaugusiajam ir vaikui. Išgėrusio žmogaus elgesys (pvz., agresyvumas, savo poelgių nekontroliavimas...) Šventės, tradicijos, papročiai nevaržant alkoholio.	Formuojami sveikos gyvensenos įgūdžiai. Ugdomas gebėjimas vengti bendrauti su išgėrusiais asmenimis ir atsispirti smalsumui ar kitų siūlymams paragauti alkoholinių gėrimų.	Formuojamas neigiamas požiūris į alkoholinių gėrimų vartojimą; rūpinimasis savo sveikata.

Alkoholio, tabako ir kitų psichiką
veikiančių medžiagų vartojimo
prevencijos programos
2 priedas

Rekomenduojama Literatūra

1. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro metodinės rekomendacijos „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos mokymo programa mokinių tėvams“, Vilnius 2009;
 2. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centro, Metodinės rekomendacijos, Mokytojo knyga „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programai įgyvendinti: Vilnius 2006;
 3. www.vaikolabui.lt
 4. www.ikimokyklinis.lt
-